

Svarīgākais īsumā

- Eiro zonā publicē pārskatītus budžeta deficīta rādītājus par 2009. gadu
- Grieķija oficiāli lūdz eiro zonas palīdzību

Nedēļa tirgos un ekonomikā

Eiro zonā publicē pārskatītus deficīta rādītājus par 2009. gadu

22. aprīlī Eiropas Savienības statistikas aģentūra Eurostat publicēja pārskatītus datus par Eiropas Savienības valstu publisko finanšu stāvokli.

Viena no šo rādītāju publicēšanas sekām ir vēl straujāka Grieķijas stāvokļa pasliktināšanās. Izrādījās, ka Grieķijas budžeta deficīts ir bijis pat lielāks nekā visai iespaidīgais skaitlis 12,7% no IKP, kā uzskatīja pirms tam. Pēc pārskatīšanas Grieķijas valsts budžeta deficīts ir pieaudzis līdz 13,6% no IKP, un Eurostat paziņoja, ka šis rādītājs var tikt vēlreiz pārskatīts uz augšu – par kādiem 0,3%-0,5% punktiem. Tas vēl vairāk pasliktināja Grieķijas stāvokli – 10-gadīgo Grieķijas obligāciju spredi pret Vācijas etalonu pārsniedza 500 bāzes punktus. Rezultātā Grieķijai ir oficiāli jālūdz palīdzība no EK un SVF.

Neņemot vērā Grieķiju, Eurostat publicētie dati vēlreiz pasvītvoja tendenci, kas jau sen bija redzama: no visām eiro zonas valstīm Māstrihtas kritērijus, kas attiecas uz valsts parādu un uz budžeta deficītu, pilnībā ievēro tikai Luksemburga un Somija. Pārējās valstis pārkāpj vai nu budžeta deficīta kritēriju, vai abus kritērijus. Pat Vācijai valsts parāds pret IKP ir 73%, bet budžeta deficīts – 3,3%. Otrā lielākajā eiro zonas ekonomikā – Francijā - situācija ir vēl sliktākā: budžeta deficīts sasniedz 7,5%, bet ārējais parāds – 77,6% no IKP.

Protams, vissliktākā situācija ir eiro zonas perifērijas valstīs – Itālijai deficīts sasniedz

5,3% no IKP, bet valsts parāds – 115%, Īrijai budžeta deficīts ir 14,3% no IKP, bet valsts parāds – 64%, Spānijai parāds ir kritērija robežās – 53%, bet deficīts veido 11,2% no IKP. Portugālei budžeta deficīts ir 9,4%, bet valsts parāds – 77% no IKP. Visbeidzot, Grieķijai, kā jau minēts, budžeta deficīts ir 13,6%, bet valsts parāds – 115%.

Šie dati liek domāt, ka tuvākajā laikā eiro zonu gaida lielas izmaiņas. Vai nu tiks paaugstināti Māstrihtas kritēriji, vai nu tiks būtiski pārskatīta centrālo eiro zonas institūciju loma monetārajā savienībā.

Eiro zonas problēma ir, ka tās valstīs ir ļoti atšķirīgas produktivitātes ziņā. Valstis, kur ir samērā laba infrastruktūra, kur augstā līmenī ir izglītība, kur uzņēmumi ir efektīvāk pārvaldīti, ir vienā valūtas telpā ar mazāk efektīvajām valstīm. Iespēja aizņemties ar likmēm, kas ir raksturīgas efektīvākajām valstīm (tādām kā Vācija), palielina šo valstu iedzīvotāju ienākumus un veicina cenu pieaugumu. Tomēr darba produktivitāte pieaug mazāk nekā ienākumi un patēriņš. Rezultātā šajās valstīs veidojas liels norēķinu konta deficīts. Ja katrai valstij būtu sava valūta, tad norēķinu konta deficītu būtu iespējams izlīdzināt ar valūtas kursa samazināšanas palīdzību. Bet eiro zonā valstīm to nav iespējas izdarīt. Rezultātā mazāk efektīvas valstis ir spiestas arvien vairāk aizņemties, lai uzturētu augstā līmenī iekšējo pieprasījumu – savu ekonomiku attīstības dzinēju. Šajos apstākļos nepieciešamība būtiski samazināt aizņemšanos, ierobežot valsts tēriņus un iekasēt vairāk nodokļu nozīmē, ka ekonomiskā attīstība šajās valstīs tiks bremsēta un ka varētu iestāties stagnācija.

Kontaktinformācija: e-pasts: info@hipofondi.lv; tālr. 6 777 4455

Šim pārskatam ir vienīgi informatīvs nolūks – tas nav uzskatāms par mārketinga paziņojumu, ieguldījumu pētījumu vai gada/starpperioda finanšu pārskatu, kura sagatavošanas nepieciešamību nosaka normatīvie akti. Šo pārskatu vai nevienu no tā daļām nevar uzskatīt par tiešu un/vai netiešu rekomendāciju attiecībā uz jebkādu aktīvu un finanšu instrumentu pirkšanu, pārdošanu vai iesaistīšanos jebkura cita veida aktivitātes. IPS „Hipo Fondi” neuzņemas nekādu atbildību par tiešiem/netiešiem zaudējumiem (ieskaitot neiegūto peļņu), kā arī soda sankcijām, kas var rasties pārskata ietvertās informācijas izmantošanas dēļ, kā arī par jebkādam citām pārskatā ietvertās informācijas un tajā izteikto apgalvojumu izmantošanas sekām. Visi pārskatā ietvertie secinājumi un apgalvojumi ir balstīti uz informāciju, kas pieejama pārskata sagatavotājiem un kuru pārskata sagatavotāji uzskata par ticamu; neskatoties uz šo, pārskata sagatavotāji neuzņemas nekādu atbildību par šīs informācijas pareizību un/vai precizitāti.

Bet mazāk attīstītajām eiro zonas valstīm, lai tām būtu iespēja kādreiz panākt „vecās” eiro zonas valstis, ir nepieciešams nodrošināt straujākus izaugsmes tempus. Šim nolūkam nepieciešams turēt nodokļus zemākā līmenī, bet valsts izdevumus (arī infrastruktūras veidošanai) – augstākā. Nepieciešamība ievērot Māstrihtas kritērijus, kas attiecas uz budžeta deficītu un maksimālo valsts parādu, neļaus šīm valstīm pietuvoties attīstītāko eiro zonas dalībvalstu līmenim.

Vienīgā izeja ir vienota eiro zonas valstu budžeta veidošana. Šī budžeta ietvaros eiro zonai būtu kopīgi nodokļu ieņēmumi, kas tiktu iekasēti visas monetārās savienības teritorijā. Tāds budžets ļautu sniegt atbalstu mazāk attīstītajām teritorijām. Tomēr tāda budžeta veidošana ir lielā mērā apolītisks jautājums un ir atkarīga no tā, cik lielā mērā ES valstis vēlēšies deleģēt savas pilnvaras centrālajām ES institūcijām.

Grieķija oficiāli lūdz eiro zonas palīdzību

Ceturtdien, pēc *Eurostat* informācijas par pārskatītiem 2009. gada rādītājiem, Grieķijas valsts parāda kredītspiedi ir sasnieguši savus 12 gadu maksimumus – 10-gadīgo Grieķijas obligāciju ienesīgums bija augstāks par Vācijas obligāciju ienesīgumu par 565 bāzes punktiem, bet 2-gadīgo Grieķijas obligāciju ienesīgums pārsniedza Vācijas analogisko vērtspapīru ienesīgumu par 905 bāzes punktiem. Piektdien no rīta Grieķijas 2-gadīgo obligāciju ienesīgums bija jau 11%. Daži novērotāji jau apgalvoja, ka Grieķija ātri tuvojas bankrotam un ka kavēšanās vērsties pie EK un SVF pēc palīdzības var izraisīt

katastrofu. To saprata arī Grieķijas valsts amatpersonas. Piektdien Grieķijas premjerministrs paziņoja, ka viņa valsts ir oficiāli vērsusies pie EK un SVF ar lūgumu izsniegt tai aizdevumu. Pēc viņa vārdiem, tagad ir īstais laiks izmantot eiro zonas atbalstu, lai iegūtu laiku, kuru tai atsākās sniegt tirgus.

Vācijas finanšu ministrs paziņoja, ka pirmdien viņš apspriedīs palīdzības sniegšanu Grieķijai ar Vācijas parlamentāro frakciju vadītājiem, bet Spānijas premjerministra vietnieks informēja, ka Spānija ir jau gatava izsniegt kredītu Grieķijai.

Tomēr vēlāk, pirmdien, parādījās informācija, ka eiro zonas valstis vēl nav pieņēmušas galīgo lēmumu par līdzekļu izdalīšanu Grieķijai. Līdz ar to Grieķijas obligāciju cena turpina strauji kristies.

Grieķija plāno saņemt palīdzības pirmo daļu līdz 19. maijam, jo šajā dienā Grieķijai būs nepieciešams dzēst sava ārēja parāda daļu aptuveni 8 miljardu apjomā.

Akciju tirgus indeksi		26.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
MSCI World	Pasaule	314.64	311.23	305.14	291.83	292.14	222.26	-
MSCI Emerging Markets	Attīstības valstis	1035.22	1011.29	993.08	938.06	966.42	647.84	-
S&P 500	ASV	1212.05	1197.52	1166.59	1092.17	1066.95	866.23	1494.25
DJIA	ASV	11205.03	11092.05	10850.36	10194.29	9867.96	8076.29	13105.50
Xetra DAX	Vācija	6332.10	6162.44	6120.05	5668.93	5642.16	4674.32	7387.02
Nikkei 225	Japāna	11165.79	10908.77	10996.37	10325.28	10362.62	8707.99	17429.17
Shanghai Composite	Ķīna	2969.50	2980.30	3059.72	3019.39	3109.57	2448.60	3783.06
RTS	Krievija	1626.10	1601.67	1519.87	1444.33	1476.06	831.41	1960.40
Bombay Sensex	Indija	17745.28	17400.68	17644.76	16780.46	16740.50	11329.05	14228.88
Bovespa	Brazīlija	68871.94	69097.58	68682.66	65523.73	65085.55	46771.79	49067.69
OMX Baltic	Baltija	445.83	453.38	416.94	380.97	-	-	-
OMX Riga	Latvija	357.66	357.09	320.95	319.89	309.79	216.94	664.32
OMX Tallinn	Igaunija	613.19	616.52	577.41	525.87	423.59	281.59	-
OMX Vilnius	Lietuva	319.65	324.83	313.83	299.43	287.98	162.26	-

Valūtas tirgus		26.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EUR/USD		1.3395	1.3484	1.3410	1.4073	1.4869	1.3252	1.3593
USD/LVL		0.5279	0.5248	0.5278	0.5028	0.4766	0.5353	0.5127
EUR/LVL		0.7074	0.7076	0.7077	0.7061	0.7086	0.7094	0.6972
EUR/SEK		9.5613	9.6715	9.7270	10.2342	10.1912	10.7629	-
EUR/RUB		38.8819	39.2915	39.6849	42.7160	43.1811	43.9948	34.9858

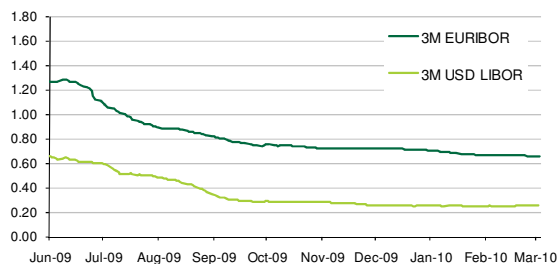
Naudas tirgus		26.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
EURIBOR	O/N	0.35	0.34	0.33	0.33	0.34	0.70	3.83
	3M	0.65	0.64	0.64	0.67	0.73	1.40	4.01
	6M	0.96	0.95	0.95	0.96	1.02	1.59	4.12
USD LIBOR	O/N	0.25	0.25	0.22	0.17	0.18	0.21	5.29
	3M	0.32	0.31	0.29	0.25	0.28	1.07	5.36
	6M	0.50	0.46	0.44	0.38	0.58	1.62	5.36
LVL RIGIBOR	O/N	1.16	1.19	1.21	1.35	2.18	6.10	9.63
	3M	2.08	2.13	2.22	3.84	13.94	12.54	9.79
	6M	2.62	2.59	2.67	6.46	14.84	13.10	9.65

Valsts obligācijas		26.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Vācija (Bund)	2 gadi	0.89	0.88	0.89	1.11	1.38	1.39	4.15
	10 gadi	3.05	3.08	3.15	3.20	3.36	3.19	4.21
ASV (Treasuries)	2 gadi	1.06	0.99	1.06	0.82	1.03	0.97	4.67
	10 gadi	3.81	3.80	3.85	3.63	3.56	3.00	4.70
Lielbritānija (Gilts)	2 gadi	1.29	1.14	0.99	1.19	0.91	1.23	-
	10 gadi	4.06	3.99	4.03	3.88	3.70	3.49	-

Kredītspredi		26.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Eiropas investīcijas reitinga 3 gadi		66	59	51	54	65	165	-
kompaniju CDS spredi 5 gadi		88	83	75	80	84	151	-
iTRAXX Europe 10 gadi		103.33	98.36	91.79	97.66	95.51	133.58	-
Eiropas augstā ienesīguma 3 gadi		348	345	322	354	441	936	-
parāda instrumentu CDS spredi 5 gadi		421	388	396	445	493	840	-
iTRAXX Crossover 10 gadi		446	426	420	473	483	661	-

Izejvielas		26.04.2010.	1 nedēļa	1M	3M	6M	1 gads	3 gadi
Nafta (NYM Light Crude - Futures), USD		84.20	81.45	80.00	74.71	78.68	51.55	65.06
Zelts XAU, USD		1 154.38	1 134.60	1 105.60	1 097.65	1 037.60	912.10	674.70
Varš (Copper 3M - Futures), USD		7 805.00	7 697.85	7 519.00	7 379.00	6 610.00	4 469.75	7 659.15

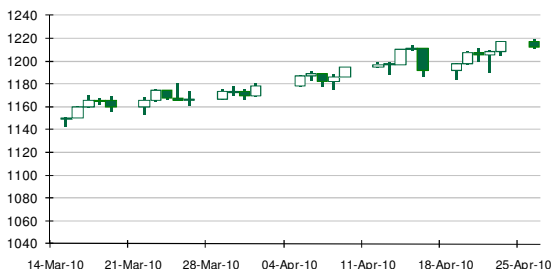
3M naudas tirgus likmes

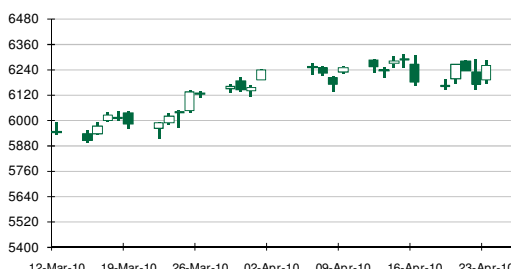
EUR/USD kurss

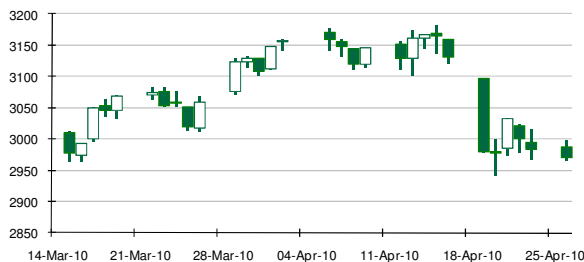
ASV akciju indeksa S&P 500 vērtība

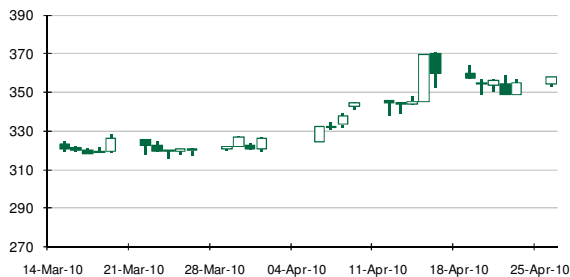
Vācijas akciju indeksa XETRA DAX vērtība

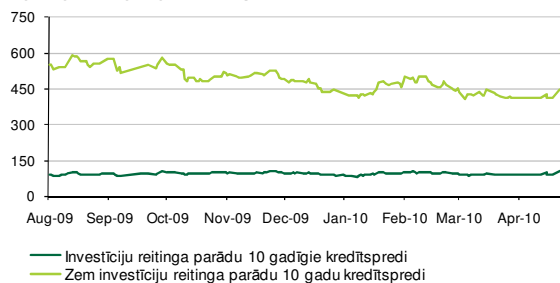
Shanghai Composite indeksa vērtība

OMX Riga indeksa vērtība

10 gadīgo obligāciju kredītspēdi (CDS)

HFRX globālais hedžfondu indekss

Pārskatā izmantotās informācijas avots: Thomson Reuters